

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/49/2017
Identifikačné číslo spisu:	2198899940
Dátum vydania rozhodnutia:	04.04.2018
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:2198899940.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne W. U., trvale bytom v F. XXX, zastúpenej JUDr. Tiborom Sanákom, advokátom v Trnave, Námestie SNP 2, proti žalovaným 1/ E. U., 2/ E. U. a 3/ D. U., všetkým trvale bytom v C. C. XX a zastúpeným splnomocnenkyňou HALADA advokátska kancelária s.r.o., so sídlom v Trnave, Kapitulská 21, v mene ktorej koná ako konateľ advokát JUDr. Andrej Halada, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, vedenom Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 14C/118/1998, o dovolaní žalovaných proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 30. apríla 2015 sp. zn. 26Co/301/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaní 1/, 2/ a 3/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave (ďalej tiež len „odvolací súd“) označeným uznesením zmenil uznesenie Okresného súdu Trnava (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“ a spolu s odvolacím súdom tiež len „nižšie súdy“) z 8. augusta 2014 č. k. 14C/118/1998- 315, ukládajúce žalobkyni povinnosť do 3 dní zaplatiť všetkým trom žalovaným spoločne a nerozdielne náhradu trov právneho zastúpenia v sume 2.487,09 € a náhradu ďalších trov konania (na súdnom poplatku) v sume 1.791,- €, ako aj štátu na bližšie neoznačený účet súdu prvej inštancie náhradu jeho trov v sume 15,10 € a to tak, že žalovaným nepriznal náhradu trov prvostupňového konania ani skorších odvolacích konaní; žalobkyni potom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania skončeného takýmto uznesením odvolacieho súdu. Toto svoje rozhodnutie odôvodnil právne najmä ustanovením § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O. s. p.“) i s odkazmi na ustanovenia § 2, § 79 ods. 1, § 90 a § 142 ods. 1 a 2 rovnakého zákona; vecne potom názorom, podľa ktorého v tejto veci bolo treba usudzovať na dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania úspešným žalovaným. Mal za to, že pri len príkladnom zákonnom výpočte okolností majúcich tu byť zohľadnených bolo treba vziať do úvahy, že žalobkyňa bola pred skončením konania vo veci majoritnou spoluvlastníčkou nehnuteľností (s podielom v rozsahu

9/10 z celku), ktoré však nemohla v rozsahu zodpovedajúcom jej spoluvlastníckeho podielu užívať a preto sa rozhodla pre ukončenie spoluvlastníckeho vzťahu. V prvej inštancii bola úspešnou s požiadavkou na zrušenie spoluvlastníctva i ňou navrhnutý spôsob vyporiadania (prikázaním nehnuteľností do jej výlučného vlastníctva za náhradu majúcu sa vyplatiť ustupujúcim žalovaným) a aj keď v konečnom dôsledku boli nehnuteľnosti (zmeňujúcim rozsudkom odvolacieho súdu zo 16. septembra 2009 sp. zn. 24Co/23/2009) prikázané do spoluvlastníctva žalovaných (s povinnosťou žalovaného 1/ vyplatiť náhradu jej) a slovenská právna teória na konanie tohto typu nazerá ako na celok, v ktorom je rozhodujúcim úspech požiadavky na vyporiadanie; nešlo tu podľa názoru odvolacieho súdu pominúť, že konečný spôsob vyporiadania žalobkyni žalovanými pred podaním žaloby ponúknutý nebol, podľa časti rozhodovacej praxe súdov (nech aj reprezentovanej rozhodnutím jedného z odvolacích súdov v Českej republike) v obdobných prípadoch prichádza do úvahy aj aplikácia § 142 ods. 2 O. s. p. a uloženie náhradovej povinnosti by podľa jeho názoru nebolo spravodlivým.

2. Proti takémuto uzneseniu odvolacieho súdu podali všetci žalovaní (ďalej tiež len „dovolatelia“) dovolanie s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie namietajúc, že odvolací súd im svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) a to tým, že jeho rozhodnutie je jednak prekvapivé a nepredvídateľné (so zreteľom k jeho vydaniu po zrušení skoršieho uznesenia súdu prvej inštancie, priznávajúceho dovolateľom ešte vyššiu náhradu trov konania, uznesením odvolacieho súdu z 29. novembra 2013 sp. zn. 11Co/215/2013, ktorým bol súdu prvej inštancie vytknutý nesprávny postup pri určení výšky trov právneho zastúpenia žalovaných), okrem toho však odvolací súd napádané uznesenie ani dostatočne neodôvodnil a tým ho urobil arbitrárnym (nepreskúmateľným), keď najmä za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval predmet konania, veľkosť podielu žalobkyne či dĺžku a priebeh konania, ktoré ale za takéto považovať nejde.

3. Žalobkyňa navrhla dovolanie „zamietnuť“ (?), poukazujúc na výslovné vylúčenie jeho prípustnosti zákonom a snahu žalovaných obísť tento faktor uplatnením dôvodu tzv. zmätočnosti konania, ktorý ale v tomto prípade podľa nej prítomný nie je.

4. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., dnes už i v znení zákona č. 87/2017 Z. z., ďalej len „C. s. p.“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), majúci možnosť k rozhodovaniu v tejto veci pristúpiť až po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie tu bolo podané ešte pred 1. júlom 2016 (konkrétne 27. augusta 2015), podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase jeho podania, teda podľa príslušných ustanovení O. s. p. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov C. s. p. o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo (avšak neskončilo) za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a 2 C. s. p.), ako aj ďalšieho základného princípu o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

5. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná i po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. i nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas, naň oprávnenými osobami a za splnenia podmienky povinného právneho zastúpenia dovolateľov dospel k záveru, že dovolanie v tomto prípade smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

6. Dovolaním šlo podľa procesného práva platného a účinného v čase začatia dovolacieho konania v tejto veci napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Občiansky súdny poriadok upravoval prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach §§ 237 a 239.

7. Dovolanie proti uzneseniu bolo prípustné, ak ním bolo napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O. s. p.). Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. bolo dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo b/ išlo o uznesenie o priznaní, resp. nepriznaní účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky. Okrem už citovaných odsekov však § 239 O. s. p. obsahoval i odsek 3, podľa ktorého ustanovenia odsekov 1 a 2 (rozumej o prípustnosti dovolania) neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, súdnych poplatkoch, oslobodení od súdnych poplatkov, prerušení alebo neprerušení konania, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákomom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

8. V prejednávanej veci žalovaní dovolanie nasmerovali proti uzneseniu, ktoré síce definične spadá pod § 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p., keďže v tomto prípade odvolací súd pristúpil k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie (skôr prvého stupňa), zároveň tu však ide o jeden z prípadov, v ktorých zákonodarca prípustnosť dovolania výslovne vylúčil (pretože uznesenia oboch nižších súdov vrátane toho napádaného dovolaním sa týkali len trov konania). Prípustnosť dovolania preto z ustanovenia § 239 O. s. p. s prihliadnutím na kategoričnosť doň poatej úpravy vyvodíť nešlo.

9. Dovolanie by tak vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bolo dovolaním napádané uznesenie vydané, došlo k niektorej z procesných väd zakladajúcich tzv. zmätočnosť konania podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Toto ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a/alebo g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. K záverom konštantnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, týkajúcim sa ustanovenia, o ktorom je reč, však platí, že tu nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii niektorej takejto vady, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

10. Dovolatelia procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdili a existencia žiadnej z týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

11. Pokiaľ šlo o vadu i namietanú podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom), jej existencia podľa dovolateľov spočívala v prekvapivosti a nepredvídateľnosti uznesenia odvolacieho súdu, zmeňujúceho im konvenujúce uznesenie súdu prvej inštancie v ich neprospech, resp. v nedostatočnom odôvodnení (nepreskúmateľnosti) zmeňujúceho uznesenia odvolacieho súdu. Najvyššiemu súdu preto ostávalo posúdiť, či tieto námietky z dovolania sú opodstatnenými, podľa jeho názoru ale nešlo inak, než dospieť k záveru, že to tak nie je.

12. Pokiaľ šlo o námietku prekvapivosti a nepredvídateľnosti dovolaním napádaného uznesenia odvolacieho súdu či presnejšie jeho záveru o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, umožňujúcich využitie tzv. moderačného oprávnenia súdu podľa § 150 ods. 1 O. s. p., tu dovolatelia zo zrejmých dôvodov pomlčali o tej časti odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Trnave z 29. novembra 2013 sp. zn. 11Co/215/2013, ktorou odvolací súd v súvislosti so zrušením uznesenia súdu prvej inštancie zo 14. februára 2013 č. k. 14C/118/1998-280, nadväzujúceho na zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej upriamil pozornosť súdu prvej inštancie (okrem nutnosti vychádzania pri určení ceny konania z ceny žalobkyňou požadovaného podielu, ktorým bol súčet pôvodných výrazne

menšinových podielov žalovaných) i na § 150 ods. 1 O. s. p. a potrebu skúmania i možností jeho aplikácie (tu por. prvé dva ucelené odseky na strane 4 prvopisu uznesenia a č. l. 307 spisu v tejto veci). Rozhodnutiu sa odvolacieho súdu napokon neist' cestou redukcie žalovaným priznávanej náhrady, ale cestou jej úplného nepriznania cez využitie tzv. moderačného oprávnenia preto vonkoncom nešlo pripisovať prívlastky prekvapivosti a ani nepredvídateľnosti, nakoľko tu šlo o jednu z naznačených možností ďalšieho postupu, pre ktorú sa napokon odvolací súd (na rozdiel od takpovediac umiernennejšieho prístupu súdu prvej inštancie) i rozhodol.

13. Vo vzťahu k námietke nepreskúmateľnosťou dovolaním napádaného uznesenia treba poznamenať, že ešte na zasadnutí občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 3. decembra 2015 bolo prijaté stanovisko, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

14. Pri vyjdení z takéhoto stanoviska má odvolací súd za to, že obsah spisu v prejednávanej veci neposkytuje dostatočný podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť vyššie citovanej právnej vety stanoviska. Dovoláním napádané uznesenie odvolacieho súdu totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská oboch strán sporu k prejednávanej veci, úmerne povahe rozhodovania len o trovách konania i výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania žalobkyne aj citáciu a výklad pre jeho rozhodnutie významného ustanovenia § 150 ods. 1 O. s. p. právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Z pohľadu možného konštatovania nepreskúmateľnosti v takejto situácii by tak odôvodnenie uznesenia nemohlo byť vysvetlenie úvah vedúcich odvolací súd k ním zvolenému spôsobu rozhodnutia obsahovať vôbec, alebo by takéto vysvetlenie muselo obsahovať rozumným výkladom nezaceliteľné trhliny. O žiaden taký prípad tu ale nešlo.

15. K tým dovolacím námietkam, ktorých podstatou bolo naplnenie odvolacím súdom vykladaného pojmu dôvody hodné osobitného zreteľa pre žalovaných neakceptovateľným obsahom (kam obsahovo patrí aj považovanie za dôvody hodné osobitného zreteľa takých okolností, ktoré za ne byť považované nemajú či dokonca nemôžu) potom dovolaciemu súdu prichodí len poukázať na to, že tieto námietky sú vo svojej podstate námietkami spočínutia dovolaním napádaného uznesenia na nesprávnom posúdení veci a odkázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. možno prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania. Z už uvedeného vyššie musí byť ale celkom zrejmé, že o taký prípad tu nejde (tu por. napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/ 2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012 či 7 Cdo 116/2013). Na dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. (i keby bol prípadne namieste záver o ich opodstatnenom uplatnení) preto odvolací súd v tomto konaní prihliadať nemohol.

16. Vzhľadom na všetko dosiaľ uvedené preto možno zhrnúť, že v prejednávanej veci prípustnosť dovolania nešlo vyvodiť z ustanovenia § 239 ani § 237 O. s. p. Najvyšší súd preto po prejednaní veci bez pojednávania (§ 443 C. s. p., časť vety pred bodkočiarkou) dovolanie žalovaných podľa § 447 písm. c/ O. s. p. ako podanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, odmietol. Pritom - riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania - na zaoberanie sa vecnou správnosťou napádaného uznesenia odvolacieho súdu priestor nemal.

17. Výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinili neprípustným dovolaním žalovaní a právo na náhradu trov tohto konania preto vzniklo ich procesnej súperke (§ 453 ods. 1 a § 256 ods. 1 per analogiam C. s. p.). Dovolací súd preto i v súlade s ďalším ustanovením § 262 ods. 1 C. s. p. rozhodol len o nároku na náhradu (uložením žalovaným spoločnej a nerozdielnej povinnosti náhradu zaplatiť žalobkyňi) s tým, že o výške náhrady a v tejto veci aj o jej platobnom mieste rozhodne

samostatným uznesením súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 a § 263 ods. 1 C. s. p.).

18. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.